

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.005.05.2016

P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/099– Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Andrzej Lis, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR 13/2016 z 12 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Gimnazjum im. ks. Karola Wojtyły w Sławkowicach, Sławkowice 162, 32-020 Wieliczka (<i>Gimnazjum lub Szkoła</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Zawiślan – Dyrektor Gimnazjum (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

W okresie objętym kontrolą w Gimnazjum nie w pełni zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki nauczania. Plany zajęć dydaktyczno-wychowawczych wszystkich oddziałów nie uwzględniały bowiem potrzeby równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia: zajęcia dydaktyczne wymagające zwiększonej koncentracji planowano na końcu dnia oraz łączono w bloki.

Nie w pełni też zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów w Gimnazjum, nie zadbano bowiem o: równą nawierzchnię szlaku komunikacyjnego służącego uczniom do przemieszczania się poza teren Gimnazjum, zabezpieczenie tego szlaku przed bezpośrednim wyjściem na jezdnię, zabezpieczenie balustrad znajdujących się na schodach przed możliwością zsuwania się po nich, właściwy stan sanitarno-higieniczny niektórych pomieszczeń, aktualizację Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, dostosowanie dwóch planów ewakuacji do zmiany sposobu użytkowania dwóch kondygnacji i nowych warunków ochrony przeciwpożarowej, możliwość sprawdzenia (podczas ewakuacji próbnej) czynników wpływających na bezpieczeństwo podczas potencjalnego zagrożenia. Nieskuteczne były też działania Gimnazjum w zakresie ochrony uczniów przed dostępem do niepożądanych treści w Internecie.

Na pozytywną ocenę zasługuje zaplanowanie rozpoczynania zajęć szkolnych o stałej porze oraz zapewnienie uczniom dostępu do świetlicy, biblioteki i zespołu rekreacyjno-sportowego, którego stan techniczny i zasady korzystania spełniały wymogi bezpieczeństwa. Zapewniono także fachową opiekę przedlekarską przez zagwarantowanie dostępu do profesjonalnych usług z zakresu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (w gabinecie szkolnym), przeszkolenie nauczycieli z udzielania pierwszej pomocy, wyposażenie pomieszczeń Gimnazjum w apteczki (oprócz pokoju nauczycielskiego i dwóch pracowni komputerowych).

Umożliwiono uczniom również pozostawienie w Szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

¹ Kontrolą objęto rok szkolny 2015/2016 do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 10 czerwca 2016 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy uczniów

Opis stanu
faktycznego

W Gimnazjum, według stanu na 30 września 2015 r., utworzonych było 12 oddziałów³, w których uczyło się 259 uczniów, w tym pięciu spoza obwodu. Liczba dzieci w poszczególnych oddziałach wynosiła od 16 do 24 uczniów.

(dowód: akta kontroli str.3-5)

Kontrola rozkładów zajęć dydaktyczno-wychowawczych wszystkich 12 oddziałów pod kątem zgodności z zasadami organizacji umysłowej pracy ucznia wykazała, że:

- we wszystkich oddziałach zajęcia rozpoczynały się o stałej porze (różnica pomiędzy dniami nie była większa niż jedna godzina), a dziennie nie planowano więcej niż 7 godzin lekcyjnych;
- w siedmiu oddziałach nie planowano więcej niż dwóch godzin dziennie zajęć wymagających pracy statycznej i zwiększonej koncentracji⁴, w dwóch oddziałach nie planowano takich zajęć po piątej lekcji⁵. Również w dwóch oddziałach⁶ nie planowano ich na ostatnich lekcjach, a w trzech nie planowano ich bezpośrednio po sobie⁷.

(dowód: akta kontroli str. 10-12)

Zaplanowano trzy przerwy pięciominutowe (po piątej, szóstej i po siódmej lekcji), przy czym w ośmiu oddziałach⁸ takie przerwy zaplanowano również po lekcjach wychowania fizycznego, po których uczniowie mieli zajęcia z innych przedmiotów. Zaplanowano również trzy przerwy 10-minutowe i jedną przerwę 15-minutową.

(dowód: akta kontroli str. 10-13)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niezapewnieniu przez Gimnazjum wszystkim uczniom higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych, bowiem zajęcia wymagające pracy statycznej i zwiększonej koncentracji⁹ w planach zajęć:

- pięciu oddziałów (42%)¹⁰ - skumulowano po trzy godziny dziennie, a w 10 oddziałach (83%) zaplanowano po piątej lekcji¹¹ lub na ostatnich lekcjach¹²;
- dziewięciu oddziałów (75%)¹³ - łączono w bloki, przy czym w czterech przypadkach dla dwóch oddziałów(17%)¹⁴ były to ostatnie lekcje.

(dowód: akta kontroli str. 10-12)

Stanowiło to naruszenie § 12 ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹⁵ oraz z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁶, które stanowiły, że dyrektor gimnazjum z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy ustala tygodniowy rozkład zajęć, który powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że: „plan zajęć, przy zachowaniu maksymalnej możliwej higieny pracy uczniów, musi być dostosowany do uwarunkowań naszego gimnazjum”. W uzasadnieniu Dyrektor podał, że:

³ Po cztery oddziały klas I-III.

⁴ 1a, 1b, 1c, 1d, 2b, 3a, 3d.

⁵ 1b, 2b.

⁶ 1c, 3d.

⁷ 1a, 1b, 1d.

⁸ 1a, 1c, 2a, 2b, 2c, 2d, 3a, 3c.

⁹ Matematykę, fizykę i chemię.

¹⁰ 2a, 2c, 2d, 3b, 3c.

¹¹ 1a, 1c, 1d, 2a, 2c, 2d, 3a, 3b, 3c, 3d.

¹² 1a, 1b, 1d, 2a, 2b, 2c, 2d, 3a, 3b, 3c.

¹³ 1c, 2a, 2b, 2c, 2d, 3a, 3b, 3c, 3d.

¹⁴ 2a, 2c.

¹⁵Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.

¹⁶Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

- nauka w Szkole odbywa się w trybie jednozmianowym, a przy niektórych przedmiotach stosuje się podział na grupy;
- liczba sal lekcyjnych (11) jest niewspółmierna do liczby oddziałów (12);
- niektórzy nauczyciele pracują w innych szkołach i ich dyspozycyjność jest ograniczona;
- godziny rozpoczynania i zakończenia lekcji uwarunkowane są dowozem-odwozem uczniów, realizowanym równocześnie na rzecz innych szkół gminnych.

(dowód: akta kontroli str. 16, 25)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zdaniem NIK zbyt krótkie przerwy pomiędzy zajęciami nie pozwalają na regenerację sił, co w konsekwencji może prowadzić do przemęczenia uczniów i spadku koncentracji. Dlatego dla zapewnienia koniecznego w czasie zajęć dydaktycznych skupienia uczniów niezbędne jest zapewnienie im przynajmniej 10-minutowych przerw między lekcjami. Rozkład i długość przerw pomiędzy lekcjami powinny również umożliwiać uczniom spokojne spożycie drugiego śniadania i obiadu o odpowiedniej porze.

Ocena cząstkowa

W Gimnazjum nie wszystkim uczniom zorganizowano pracę zgodnie z zasadami higieny procesu nauczania. Plany zajęć dydaktyczno-wychowawczych nie uwzględniały potrzeby równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach. Przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji lokowano na końcu dnia oraz łączono je w bloki.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole

Opis stanu faktycznego

2.1. Dostęp uczniów do biblioteki, świetlicy oraz zespołu urządzeń rekreacyjno-sportowych

W Szkole, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁷, uczniom zapewniono możliwość korzystania z:

- biblioteki, pełniącej również funkcję czytelnicy, dostępnej dla uczniów od poniedziałku do czwartku w godzinach od 8⁰⁰ do 14³⁰;
- świetlicy o powierzchni 27,4 m², czynnej od poniedziałku do piątku w godzinach odbywania zajęć dydaktycznych;
- zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych składającego się z dwóch sal gimnastycznych o łącznej powierzchni 245 m².

Gimnazjum korzystało również z boiska sportowego należącego do Ochotniczej Straży Pożarnej w Sławkowicach¹⁸. Każdej klasie zapewniono, przynajmniej raz w tygodniu, możliwość odbycia zajęć w sali gimnastycznej. Nawierzchnia boiska była równa, bramki, kosze do gry oraz inne urządzenia, których przemieszenie się mogło stanowić zagrożenie dla zdrowia ćwiczących były zamocowane na stałe, przy boisku, salach gimnastycznych umieszczono tablice informujące o zasadach bezpiecznego ich użytkowania, w tym o możliwości korzystania z urządzeń wyłącznie pod nadzorem dorosłych.

(dowód: akta kontroli str. 29-37)

2.2. Teren Gimnazjum i pomieszczenia sanitarnohigieniczne

Stosownie do § 7 ust. 2-4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, teren Gimnazjum był ogrodzony ogrodzeniem metalowym bez uszkodzeń (z wyjątkiem fragmentu ogrodzenia od strony południowo-wschodniej i wschodniej), zapewniono na nim właściwe oświetlenie oraz równą nawierzchnię otoczenia (z wyjątkiem obszaru od strony północno-zachodniej), otwory kanalizacyjne i studzienki były zakryte odpowiednimi pokrywami.

(dowód: akta kontroli str.29-36)

¹⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm., dalej: u.s.o.

¹⁸ Udostępnione Szkole na podstawie umowy z 10 maja 2011 r. zawartej pomiędzy Gminą Biskupice a Ochotniczą Strażą Pożarną w Sławkowicach.

Kontrola okresowa stanu technicznego budynku Gimnazjum przeprowadzona na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego¹⁹ w marcu 2016 r. wykazała uszkodzenie ogrodzenia²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 29, 116)

Gimnazjum podejmowało działania w sprawie naprawy ogrodzenia - w dniach 2 lipca 2015 r. (Komisji Oświaty Rady Gminy Biskupice przedstawiono informację w tej sprawie) i 12 kwietnia 2016 r. (złożono wniosek o zabezpieczenie środków w budżecie Gminy). W toku niniejszej kontroli Dyrektor Gimnazjum ponowił wniosek do Wójta Gminy Biskupice o zabezpieczenie środków finansowych na jego remont.

(dowód: akta kontroli str. 174)

Kontrola w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higienicznych warunków pobytu na terenie Gimnazjum, jak też w jej budynku, wykazała m.in., że:

- na wszystkich kondygnacjach rozmieszczone były wyraźne i trwałe znaki bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych z uwzględnieniem zasady, według której z każdego miejsca na drodze ewakuacyjnej, w którym może pojawić się wątpliwość co do kierunku ewakuacji, powinien być widoczny znak ewakuacyjny;
- na każdej kondygnacji rozmieszczono plany ewakuacji (w widocznych miejscach, w sposób zapewniający łatwy do nich dostęp), przy czym plany dwóch kondygnacji nie odpowiadały stanowi faktycznemu pomieszczeń budynku²¹;
- schody zostały wyposażone w balustrady z poręczami, a stopnie schodów nie były śliskie. Zabezpieczono otwartą przestrzeń między słupkami i balustradą;
- miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których był wzbroniony dostęp osobom nieuprawnionym były odpowiednio oznakowane i zabezpieczone przed swobodnym do nich dostępem.

(dowód: akta kontroli str. 29-36, 211-212)

Spełnione były wymogi § 8 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. W pomieszczeniach sanitarnohigienicznych zapewniono ciepłą i zimną bieżącą wodę oraz środki higieny osobistej, urządzenia higieniczno-sanitarne były utrzymane w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej²².

(dowód: akta kontroli str. 30, 50, 53-54, 60)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierówna była nawierzchnia przejścia przed budynkiem od strony północno-zachodniej (o powierzchni około 170 m²), stanowiąca szlak komunikacyjny poza obszar Gimnazjum. Wykonano ją z płyt betonowych i była: połamana, spękana przy krawędziach z wykruszeniami powodującymi powstanie wybojów, złuszczone, miała ubytki i wyboje na powierzchni, uszkodzone i wykruszone narożniki, wykruszone szczeliny pokryte roślinnością (w niektórych miejscach).

(dowód: akta kontroli str. 29, 34-36)

Jej stan zakwestionowano w marcu 2016 r. podczas kontroli okresowego stanu technicznego budynku Gimnazjum (przeprowadzonej na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane) oraz podczas kontroli wykonywanej (na zlecenie NIK) przez PPIS, który nakazał wykonać remont tej nawierzchni w terminie do 31 sierpnia 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 53, 116)

Stosownie do § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny na terenie szkoły i placówki zapewnia się równą nawierzchnię dróg i przejść na terenie szkoły.

¹⁹ Dz. U. 2016 poz. 290, dalej: Prawo budowlane.

²⁰ Betonowy mur oporowy, który był popękany i wypchnięty poza oś ogrodzenia - na zewnątrz obszaru Gimnazjum w kierunku południowo-wschodnim i wschodnim. Mur służył za podstawę ogrodzenia metalowego, które na długości około 26 metrów przechyliło się na zewnątrz tego obszaru.

²¹ Budynek szkolny był pięciokondygnacyjny, w jego skład wchodziła piwnica, parter, I piętro, II piętro i III piętro (poddasze).

²² Ustaleń dokonała kontrola PPIS.

Szkoła podejmowała działania w celu wyremontowania nawierzchni, które jednak nie były skuteczne²³. W toku kontroli NIK Dyrektor Gimnazjum ponowił wniosek do Wójta Gminy Biskupice o zabezpieczenie środków finansowych na ten cel.

(dowód: akta kontroli str. 118-125)

2. Przeprowadzona w marcu 2016 r. przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Wieliczce kontrola wykazała brak aktualizacji Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego - od września 2010 r.²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 30, 130-153, 155)

Wskutek tego nieaktualne były plany ewakuacji (stanowiące kopie załączników do tej Instrukcji) z pomieszczeń na dwóch kondygnacjach modernizowanych w 2014 r., tj. w piwnicy i na III piętrze (na poddaszu). Rozrysowany w tych planach układ pomieszczeń (liczba i przeznaczenie) nie był zgodny ze stanem faktycznym, ponieważ:

- w piwnicy – dotychczasowe cztery pomieszczenia i drogę komunikacyjną – zamieniono na trzy (dwa boksy na odzież wierzchnią i zmianę obuwia dla uczniów oraz na sklepik szkolny);
- na III piętrze (po przeróbkach ścianek działowych) – zamieniono lokalizację i przeznaczenie czterech pomieszczeń (pedagoga szkolnego, pielęgniarki szkolnej, dwóch gabinetów językowych), ulokowano salę lekcyjną.

Brak aktualizacji tego dokumentu naruszył postanowienia § 6 ust. 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów²⁵. Według tego przepisu wymagana jest okresowa aktualizacja Instrukcji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że dotychczas dwukrotnie zlecał aktualizację tej Instrukcji – w dniach 2 lutego i 4 marca 2016 r. i dopiero zlecenie z dnia 9 maja 2016 r. zostało wykonane - zaktualizowaną Instrukcję przekazano Gimnazjum w dniu 8 czerwca 2016 r. i Dyrektor zatwierdził ją do stosowania.

(dowód: akta kontroli str. 158-164, 166)

W toku kontroli na wszystkich kondygnacjach wywieszono zaktualizowane plany ewakuacji.

(dowód: akta kontroli str. 184-185)

3. Nie był zabezpieczony przed bezpośrednim wyjściem na jezdnię (drogę gminną) szlak komunikacyjny wychodzący poza teren Gimnazjum. Szlak ten prowadził: przez szkolną bramę wjazdowo/wyjazdową a także przez bramę wjazdowo/wyjazdową Ochotniczej Straży Pożarnej w Sławkowicach, której obszar graniczył bezpośrednio z terenem Gimnazjum i nie był ogrodzony od strony Gimnazjum. Bramy te były otwarte w czasie gdy młodzież odbywała zajęcia edukacyjne.

(dowód: akta kontroli str. 29, 34-36)

Stan taki naruszył postanowienie § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił m.in., że nie jest możliwe zamknięcie na stałe jedyne go szlaku komunikacyjnego należącego do Gimnazjum; młodzieży nie wolno opuszczać Szkoły w czasie zajęć edukacyjnych, po których nauczyciele odprowadzają uczniów do autobusów szkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 173)

4. Nie miały zabezpieczeń przed ewentualnym zsuwaniem się - balustrady (okrągłe, metalowe), znajdujące się na schodach prowadzących przez cztery kondygnacje: z III piętra na II piętro oraz niżej na I piętro, na parter, do przewiązki i w przewiązce.

(dowód: akta kontroli str. 31, 34-36)

²³ W dniu 2 lipca 2015 r. przedstawiono informację w tej sprawie Komisji Oświaty Rady Gminy Biskupice, a 12 kwietnia 2016 r. złożono wniosek o zabezpieczenie środków w budżecie Gminy Biskupice.

²⁴ Protokół pokontrolny z dnia 4 marca 2016 r.

²⁵ Dz. U. z 2010 r., Nr 109, poz. 719, dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków.

Stan taki był niezgodny z postanowieniami § 16 ust. 1 przytoczonego wyżej rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że „poręcze które znajdują się w budynku Gimnazjum nigdy nie były kwestionowane pod względem bezpieczeństwa podczas kontroli uprawnionych służb”. Dyrektor zobowiązał się, że w miarę posiadanych środków budżetowych dostosuje poręcze w dodatkowe ograniczniki uniemożliwiające ewentualne zsuwanie się po nich.

(dowód: akta kontroli str. 183)

5. Przeprowadzona na zlecenie NIK kontrola Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wieliczce (PPIS) wykazała, że stan sanitarno-higieniczny w czterech pomieszczeniach dydaktycznych był niewłaściwy: brudne były ściany w pracowni komputerowej nr 2, w małej sali gimnastycznej i w dwóch boksach szatniowych. Ponadto były liczne szczeliny między panelami podłogowymi w ww. sali gimnastycznej. Stan taki naruszał § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

W dniu 23 maja 2016 r. PPIS wydał decyzję na podstawie której nakazał (w terminie do dnia 31 sierpnia 2017 r.) usunąć ww. nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 50, 53, 60)

6. Od dnia 23 września 2010 r. do zakończenia czynności kontrolnych²⁶, nie było ewakuacji próbnej, której przeprowadzenie wymagane jest co najmniej raz na rok, zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków.

(dowód: akta kontroli str. 38-45, 48)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że termin przeprowadzenia próbnej ewakuacji był uzależniony od zaktualizowania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego. Dlatego wykonanie takiej akcji zaplanował na dzień 15 czerwca 2016 r., o czym zawiadomił Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wieliczce.

(dowód: akta kontroli str. 45, 48)

2.3. Meble edukacyjne i sale lekcyjne

Kontrola PPIS wykazała, że 194 z 208 poddanych badaniu uczniów (93%) miało stanowiska pracy dostosowane do swojego wzrostu.

(dowód: akta kontroli str. 60, 62)

W 10 salach lekcyjnych na jednego ucznia przypadło więcej niż 2 m² powierzchni, natomiast w jednej (nr 12) - 1,2 m².

(dowód: akta kontroli str. 7, 30, 63-65)

Ustalone
nieprawidłowości

Kontrola PPIS wykazała, że dla 14 uczniów (7%)²⁷ nie dostosowano stolików i krzeseł do ich wzrostu. Uczniowie Ci korzystali ze stolików i krzeseł za wysokich o jeden numer.

Niezapewnienie mebli edukacyjnych w odpowiednim do wzrostu ucznia rozmiarze stanowiło naruszenie § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 60)

W toku kontroli Dyrektor Gimnazjum dostosował wielkość mebli do wzrostu tych uczniów, o czym poinformował PPIS.

(dowód: akta kontroli str. 186)

2.4. Żywnienie uczniów

W Szkole nie zorganizowano stołówek, natomiast świetlicę szkolną wykorzystywano do spożywania gorących posiłków (w formie cateringowej) przez uczniów objętych dożywianiem realizowanym w ramach programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Kontrola PPIS oceniła, że pomieszczenie to było dostosowane do tego celu.

(dowód: akta kontroli str. 31, 60, 102-108)

²⁶ 10 czerwca 2016 r.

²⁷ Po dwóch uczniach z klas: IA i IB, po trzech uczniach z klas: IIB i IID i czterech uczniach z klasy IIC.

2.5. Możliwość pozostawiania podręczników i ubrań

Uczniowie nie posiadali odrębnych szafek na odzież wierzchnią i obuwie na zmianę. Zapewniono im możliwość przechowywania odzieży w szatni ulokowanej w piwnicy budynku w 12 oddzielnych, zamykanych metalowych boksach. Wyposażono je w wieszaki ściennie z podwójnymi haczykami.

(dowód: akta kontroli str. 29-30, 50, 53, 60)

Stosownie do § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w Szkole zapewniono możliwość nieodpłatnego pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na półkach w salach lekcyjnych. Dyrektor wyjaśnił, że „Uczniowie nie pozostawiają jednak swoich podręczników, ze względu na posiadanie jednego kompletu do danego przedmiotu”.

(dowód: akta kontroli str. 27)

Przeprowadzona przez PPIS kontrola masy ciała i pomiar ciężaru tornistrów wykazały, że na 32 uczniów poddanych pomiarom, w przypadku 15 - ciężar tornistra nie przekraczał 10% masy ich ciała, u 15 uczniów mieścił się w przedziale od 10% do 15%, a u dwóch - przekroczył 15% masy ciała.

(dowód: akta kontroli str. 61-62)

2.6. Dostęp do Internetu i gabinetu profilaktyki zdrowotnej

Do dyspozycji uczniów było 27 komputerów ulokowanych w dwóch pracowniach komputerowych i w bibliotece, które miały dostęp do Internetu. Uczniowie nie mieli dostępu do szkolnej sieci Wi-Fi, a według ustaleń rady pedagogicznej z 27 sierpnia 2015 r. nie mogli korzystać na lekcjach z telefonów komórkowych i innych urządzeń mobilnych.

(dowód: akta kontroli str. 30-31, 68, 209)

Stosownie do art. 67 ust. 1 pkt 4 u.s.o. zapewniono uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (obsługiwanego przez pielęgniarkę szkolną), który znajdował się w budynku Gimnazjum. Zgodnie z harmonogramem gabinetu pielęgniarki otwarty był jedynie w poniedziałki.

(dowód: akta kontroli str. 31, 34-36, 76)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że podczas nieobecności pielęgniarki, gdy stan zdrowia uczniów wymagał pomocy medycznej, wychowawca, nauczyciel udziela takiemu uczniowi pomocy przedmedycznej i przewozi go transportem publicznym (taxi) do najbliższej placówki służby zdrowia w Trąbkach, działającej w strukturze „Diamedu”. Gdy dziecko nie powinno być transportowane wzywane jest pogotowie ratunkowe. W każdej sytuacji zawiadamiani są rodzice dziecka (opiekunowie prawni).

(dowód: akta kontroli str. 76)

Wszyscy pracownicy (nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi) ukończyli dwugodzinne szkolenie „Postępowanie w razie wypadków i w sytuacjach zagrożeń, w tym zasady udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku oraz resuscytacja-metody”²⁸. Dodatkowo dwóch nauczycieli (powołanych do zespołu powypadkowego) ukończyło 8 godzinne szkolenie (w formie seminarium), uwzględniające zagadnienia procedur obowiązujących przy wypadkach uczniowskich.

(dowód: akta kontroli str. 78-92)

W kompletne apteczki pierwszej pomocy wyposażono tylko trzy pomieszczenia szkolne²⁹. Apteczkę w gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej nie doposażono w maseczkę do sztucznego oddychania i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy, a cztery środki medyczne były przeterminowane.

(dowód: akta kontroli str. 93-96)

Ustalone
nieprawidłowości

1. Na wszystkich 11 komputerach poddanych oględzinom nie było oprogramowania zabezpieczającego uczniów przed dostępem w Internecie do treści, które mogłyby stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 187-205)

²⁸ Szkolenie przeprowadziła firma „TARABONUS” Sp. z o.o. Niepubliczna Placówka Kształcenia Ustawicznego w Krakowie.

²⁹ Pokój nauczycieli wychowania fizycznego, sekretariat i sala lekcyjna nr 10.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że pierwotnie zainstalowano bezpłatne oprogramowanie które miało blokować treści niepożądane. Oprogramowanie jednak odinstalowano „gdyż niekiedy nie pozwala na wyświetlanie zawartości pożądanej do prowadzenia ćwiczeń lekcyjnych, a ciągle odblokowywanie przez nauczyciela utrudnia prowadzenie lekcji”. Podał również, że „Uczniowie korzystają z pracowni i biblioteki tylko i wyłącznie w obecności nauczyciela. Nauczyciel widzi na bieżąco ich prace i nie zdarza się wchodzenie na niewłaściwe strony internetowe. W miarę możliwości finansowych szkoła dąży do zakupu profesjonalnego oprogramowania”.

(dowód: akta kontroli str. 68)

2. Nie było apteczek w pokoju nauczycielskim i w dwóch pracowniach komputerowych. Natomiast w gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w apteczkach nie było maseczki do sztucznego oddychania oraz instrukcji o zasadach udzielania pierwszej pomocy, a cztery środki były przeterminowane³⁰.

Stanowiło to naruszenie § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, zgodnie z którym pokój nauczycielski i pracownie wyposaża się w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 93-96)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że powodem ww. nieprawidłowości było przeoczenie.

W toku kontroli pokój nauczycielski i pracownie komputerowe wyposażono w apteczki, skład apteczki w gabinecie - uzupełniono, a przeterminowane środki medyczne - usunięto.

(dowód: akta kontroli str. 31)

2.7. Wypadki na terenie Gimnazjum

W roku szkolnym 2015/2016³¹ miało miejsce jedno zdarzenie, zakwalifikowane przez zespół powypadkowy jako wypadek. Zgodnie z § 40 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, poszkodowanemu uczniowi zapewniono opiekę i udzielono pierwszej pomocy.

Stosownie do § 41 ust. 1 pkt 4 i pkt 5 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, Dyrektor Gimnazjum powiadomił o wypadku organ prowadzący i radę rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 26, 97-101)

W sporządzonym protokole nie było miejsca na wpisanie niektórych informacji ujętych w punktach 11, 12 oraz 13 wzoru protokołu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 97-98)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że w ww. przypadku zastosowano wzór protokołu z błędnie skopiowaną drugą stroną.

W toku kontroli Dyrektor polecił stosować prawidłowy wzór protokołu powypadkowego.

(dowód: akta kontroli str. 126-129)

2.8. Kontrole w zakresie bezpieczeństwa i higieny

Stosownie do § 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, Dyrektor Gimnazjum 1 września 2015 r. przeprowadził kontrolę stanu bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów. Z kontroli sporządzono protokół. Kopię protokołu przekazano do organu prowadzącego.

(dowód: akta kontroli str. 66-69, 109-110)

W roku szkolnym 2015/2016 w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów Szkoła była kontrolowana w zakresie stanu technicznego budynku oraz ochrony przeciwpożarowej (w marcu 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 113, 154)

³⁰ Alkoholowy żel do dezynfekcji – termin ważności upłynął w styczniu 2015 r., woda utleniona – termin ważności upłynął w lipcu 2015 r., preparat do dezynfekcji skóry – termin ważności upłynął w marcu 2016 r., altacet żel – termin ważności upłynął w kwietniu 2016 r.

³¹ Do 5 maja 2016 r.

W Gimnazjum nie zapewniono w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów. Szlaki komunikacyjne nie były zabezpieczone przed bezpośrednim wyjściem na jezdnię, a ich powierzchnia była nierówna. Nie zabezpieczono również balustrad przed możliwością zsuwania się po nich. Plany ewakuacji dwóch kondygnacji nie zostały dostosowane do zmiany sposobu użytkowania i nowych warunków przeciwpożarowych, a Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego nie została zaktualizowana.

Nie zapewniono również skutecznej ochrony uczniów przed dostępem w Internecie do treści, które mogły stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³², wnosi o:

- 1) zorganizowanie uczniom zajęć dydaktyczno-wychowawczych w sposób uwzględniający w możliwie najpełniejszym zakresie zasad higieny pracy umysłowej;
- 2) dostosowanie stanu techniczno-sanitarnego Szkoły do obowiązujących wymogów, w tym wykonanie zaleceń Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wieliczce;
- 3) zapewnienie skutecznej ochrony przed dostępem w Internecie do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów na wszystkich komputerach udostępnionych uczniom.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 23 czerwca 2016 r.

Kontroler

Andrzej Lis
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor

³² Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.